

Milyarlık tablolar ikiz

● Osman Hamdi Bey'in tablolarını çift olarak yaptığı müzayedelerde alıcıların bu özelliği bilmeden astronomik fiyatlar verdikleri bildirildi.

● Çiçek Yerleştiren Kız ve Kaplumbağa Terbiyecisi'ni son müzayedelerde milyarlık fiyatla satın alanlarda "sahte mi" kuşkusu yarattı

Tunca BENGİN

DÜNYACA ünlü Türk ressamı Osman Hamdi Bey'in en ünlü tablolarını çift yaptığı belirlendi.

Geçen haftaki milyarlık müzayedenin yankıları sanat ve sosyete çevrelerinde hâla sürerken, 700 milyon liraya satılan ve alıcısı açıklanmayan "Çiçek Yerleştiren Kız" adlı tablonun bir eşi daha olduğu açıklandı. Terzi Ciyadet Perin, evinin duvarını süsleyen ve kayınvalidesinin düğün armağanı olan tablonun, satılanın ikizi olduğunu, 46 yıldır da aynı yerde asılı durduğunu söyledi.

Osman Hamdi Bey'in, İstanbul Üniversitesi eski rektörlerinden Ömer Celal Sarç'ın eşi olan, torunu Cenar Sarç, da "Dedem, çok beğendiği eserlerini iki adet yapardı" diye konuştu.

Cenar Sarç, bu arada, 1 milyar 750 milyon liraya İktisat Bankası'na satılan "Kaplumbağa Terbiyecisi" adlı tablodaki "terbiyecisi"nin de, dedesi Osman Hamdi Bey olduğunu açıkladı.

● MODELLERİ AİLESİ

Osman Hamdi Bey'in şimdiye değin ortaya çıkmayan torunu 77 yaşındaki Cenar Sarç'la, duvarlarında, dedesinin üç yapıtı bulunan, sade döşenmiş evinde sohbet ettik. Cenar Sarç, "Osman Hamdi Bey'in eserleri bugün moda haline geldi ve değerleri bir hayli arttı" derken, dedesinin, o dönemlerdeki tutuculuk nedeniyle, manken olarak kendini, eşini, kızları-

nı ve öteki yakınlarını kullandığını belirtti.

Cenar Sarç, çeşitli tablolarındaki kadınların, öncelikle, adı sonradan Naile olan Fransız eşi Marie'ye ait olduğunu ifade etti ve "Annem ve teyzelerim de dedemin diğer tablolarında tasvir edildiler" diye konuştu.

● TABLOLAR ÇİFT

Osman Hamdi Bey'in birçok ünlü sanatçı gibi, beğendiği tablolarını çift olarak yaptığını açıklayan Cenar Sarç, 700 milyon liraya satılan ve kimin tarafından alındığı belli olmayan "Çiçek Yerleştiren Kız" adlı tablonun da bir eşinin bulunduğunu söyledi. Yine babaannesinin bir döşek üzerine uzanmış görüntüsünü içeren tablonun da çift olarak yapıldığını belirten Sarç, "Değitim gibi dedem, beğendiği eserlerini genellikle çift olarak yapmış. 'Kaplumbağa Terbiyecisi' adlı tablo da 1906 yılında Fransa'da sergilenmiş. Buna ilişkin fotoğraflar var" dedi ve şunları ekledi:

"Çiçek Yerleştiren Kız" tablosu şimdi İstanbul'da iki kişide. Birinin kimde olduğunu biliyorum, ama söyleyemem. Diğer ise geçen gün 700 milyona satıldı. Kimin aldığı da açıklanmadı.

Yine, babaannemin döşek üzerindeki görüntüsünü içeren tablo da çiftti. Bunun biri, Union France'a armağan edilmişti. Sonra burada yangın çıktı, bu tablo hasarlı olarak kurtarıldı. Ben bunu bir antikacıda görmüştüm.

Bir süre sonra da Erdoğan Demirören'in aldığını duydum. O kadar ilginçtir ki, bu tablo bu kez Demirören'in yalısında çıkan yangında kurtarılamadı ve yok oldu. Bugün, diğeri, sanıyorum İzmir'de bir sanatseverin elindeymiş.

Dedemin çok sevdiği ünlü eserlerini iki, hatta diğer bazı ünlü ressam gibi üç tane yaptığını biliyorum. Bazen eş olduğu gibi, bazen aynı resmin elbise rengi değişik olabiliyor. Ancak ebadı kesinlikle aynı oluyor."

Bugün milyarları bulan Osman Hamdi Bey'in birçok tablosunu, aralıklarla "ihtiyaç" nedeniyle yok pahasına sattığını, bir bölümünü de müzelere hibe ettiğini açıklayan, Cenar Sarç, bugün evinin duvarlarını süsleyen babaannesini Nalle, annesi Nazlı ve teyzesi Belkıs'ın tablolarının da Osman Hamdi Bey tarafından yapıldığını anımsattı. "Bunları Allah sattırmasın. Çünkü, babaannemin, çok sevdiğim annemin tablolarını başkasının evinde görmek, onun önünde çay içmek, benim için en büyük işkence olur. Ben öldükten sonra ne olur bilemem?" şeklinde konuştu.

Bugün pul koleksiyonları arasında da yer alan "Mimozalı Kadın" tablosunu yıllar önce 3 bin liraya çerçeve bedelini alarak müzeye armağan ettiğini belirten Cenar Sarç, "O kadar büyüktü ki evin neresine asayım diye düşünceğime bu yolu seçtim" diye konuştu. Yine, Osman Hamdi Bey imzasını taşıyan, "Bir Cami'nin Önünde Hoca" adlı tabloyu da elden çıkardığını ifade eden Sarç, "Ancak şunu söyleyeyim, kesinlikle pişman değilim. Bugün milyarlar ediyor, ama o gün zor zamanlarımızda çare olmuştur. Bize olan katkıları belki milyar-

Osman Hamdi Bey yıllar önce kızı Nazlı (ayakta) ve diğer kızından olan torunu Nimet (kucağında) ile birlikte bu fotoğrafı çektiler... Bugün yaşayan iki torundan biri olan Nimet Vahit Kerman halen ABD'de bulunuyor...

larla ölçülemez" dedi.

"Kokona Despina", "Balıkçı", "Bitmemiş Cami" tablolarını da belirli aralıklarla elden çıkardığını açıklayan Cenar Sarç, "İnanın hiçbirinden aldığım para milyon bile olmadı" diye ekledi.

Osman Hamdi Bey'in torunlarından Nimet Vahit Kerman'ın ABD'de yaşadığını, bir Amerikalı ile evlenerek League soyadını aldığını belirten Cenar Sarç, "Herkes bu tabloları elden çıkar diye baskı yapıyor" diye yakındı.

● TORUNUNUN TORUNU

Cenar Sarç, ile sohbetimiz sürerken, Osman Hamdi Bey'in torununun torunu, ABD'de öğrenim gören Ke-

rim Sarç da, kendi evlerinde "büyük dedesi"nin imzasını taşıyan yedi tablo bulunduğunu söyledi. Kerim Sarç, "Türkiye'de bu kadar büyük paralar ödeniyor. Ancak yurt dışında aynı değer eder mi bilmiyorum?" demekle yetindi.

Cenar Sarç, evinin duvarını süsleyen babaannesinin büyük boy tablosunu izlerken şöyle konuştu:

"Diğerlerinde gördüğünüz gibi Osman Hamdi Bey'in imzaları var. Ama büyükannemin bu tablosunda imza yok. Çünkü ben o zaman bu gördüğünüz oval çerçeveyi çok sevmiştim. Ama resim dikkörtgendi. Bu çerçevenin içine yerleştirmek için resmi belli yerlerinden kesmek zorunda kaldım. Tabi o arada imza da gitti. Ama sanıyorum ki, uzmanlar, profesörler, gettiğinde bunun Osman Hamdi Bey'e ait olduğunu çizgisiyle, rengiyle, rahatlıkla kanıtlayabilirler."

Cenar Sarç, Osman Hamdi Bey'in kullandığı tual, fırça ve diğer malzemeleri de Resim Heykel Müzesi'ne armağan ettiğini sözlerine ekledi.

Cenar Sarç'ın "Bir eşi daha vardı" dediği "Çiçek Yerleştiren Kız" tablosunun eşini Taksim'deki terzi Ciyadet Perin'in evinde bulduk. Tablonun, kayınvalidesinin düğün armağanı olduğunu ve 46 yıldır evinin duvarını süslediğini söyleyen Perin, "Bu tabloya Sakıp Sabancı ve Ali Koçman başta olmak üzere birçok kişinin talip olduğunu" açıkladı.

Milli Savunma eski bakanlarından ve Atatürk döneminin tanınmış adlarından Cemil Cahit Toydemir'in kızı, Zühtü Paşa'nın kızı Afife Perin'in gelini Ciyadet Perin, "Bugüne kadar sürekli çalıştım. Bu tabloyu satsam milyonlar eder. Bankaya parayı koyup faiziyle rahatlıkla geçinebilirim. Ama Allah sattırmasın" diye konuştu.

Sonra Sabancı bana dönerek, 'Hanımefendi bu tablo için 500 bin lira veririm, ancak evinizden iki küçük şey daha rica ediyorum' dedi. Ben merak ettim, küçük şeyleri. Sonra yine, aynı yerde duran bu eski yazı iki tabloyu göstererek, 'bunları da verirsiniz alırım' diye devam etti. Tabi ben satmaya niyetim olmadığını, kendisine kibarca teşekkür ederek bildirdim. Ancak Sabancı çıkarken bana, bir kağıda iki telefon numarası yazarak uzattı ve 'Bunlar kimsede yoktur, eğer niyetiniz değişirse bu numaralardan beni arayabilirsiniz' dedi. 'Ali Koçman'ın Osman Hamdi Bey'e çok saygı duyan bir kişi olduğunu vurgulayan Perin, "Sanıyorum elinde dört tane Osman Hamdi Bey tablosu bulunuyor" diye konuştu. Koçman'ın "Çiçek Yerleştiren Kız" tablosunun kendisinde olduğunu duyduktan sonra Neslişah Sultan aracılığıyla evine gelmek istediğini de öne süren Ciyadet Perin, "Koçman da dört kez evime geldi ve bir koltuğa oturarak duvardaki tabloyu uzun uzun seyeretti. Satmayacağımı bildiği için çok ısrar etmedi. Ancak Ali Koçman hâlâ her karşılaştığımız müzayedede uzaktan da olsa, 'tablo sizde mi?' diye soruyor, 'evet' yanıtı alınca da 'oh' çekiyor" dedi.

Perin, "Çiçek Yerleştiren Kız" adlı tabloya çok yakın bir başka tablonun daha bulunduğunu da öne sürerek, "Onun adı da 'Leylak Toplayan Kadın' dedi. 'Leylak Toplayan Kadın' adlı tabloyla 'Çiçek Yerleştiren Kız'ın hemen hemen eş gibi olduğunu da öne süren Perin, "Rafi Portakal bu tabloyu gayet iyi biliyor. Çünkü yıllar önce kendisi bizim bulunduğumuz eve kiracı olarak gelmiş ve görmüştü" şeklinde konuştu.